

LÄHEMPÄÄ KATOTTUNA

SAARISTOSKEITTAUSVIDEO
TARINANKERRONNAN
VÄLINEENÄ

Maisterin opinnäytetyö
Unto Helo

Aalto-Yliopiston
taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
Visuaalisen viestinnän muotoilu
2021

Tekijä	Unto Helo
Työn nimi	Lähempää katottuna – Saaristoskeittausvideo tarinankerronnan välineenä
Laitos	Median laitos
Koulutusohjelma	Visuaalisen viestinnän muotoilu (MA)
Vuosi	2021
Sivumäärä	50
Kieli	Suomi

Tiivistelmä

Opinnäytteeni koostuu produktiosta ja kirjallisesta osiosta. Produktioni on lyhytelokuva nimeltä Lähempää kattoon, jossa olen toiminut siinä niin kuvaajana, leikkaajana, äänisuunnittelijana, kuin kertojanakin. Kahdeksan ja puolen minuutin pituinen omaelämäkerrallinen elokuva käsittelee saaristokohteissa tapahtuvaa rullalautailua ja sen lisäksi myös henkilökohtaista surutyötä.

Kirjallisessa osiossa käsittelen skeittausta, siihen liittyvää kulttuuria ja erityisesti skeittivideoita. Pyrin avaamaan teokseni taustaa ja motivaatioita sekä produktion toteuttamisen prosessia, sen tuottamia oppimiskokemuksia ja muuta antia itselleni sekä elokuvan saamaa vastaanottoa. Pohdin myös mitä annettavaa syvästi omakohtaisella työllä voi olla myös muille.

Opinäytteeni tarkoitus on tarkastella skeittivideota genrelle vähemmän tavanomaisessa yhteydessä, tarinan kertomisen välineenä, ja pyrin hakemaan vastauksen siihen, kuinka skeittivideo soveltuu omakohtaisen tarinan kerronnan välineeksi. Tarkastelen aihetta practice based -tutkimuksen keinoin oman työskentelyni, lähdekirjallisuuden ja referensseiksi valitsemiä elokuvien kautta.

Avainsanat	Skeittaus, rullalautailu, saaristo, purjehdus, skeittivideo, lyhytelokuva, tarinankerronta, autobiografia, surutyö
-------------------	--

Author	Unto Helo
Title of thesis	Having a Closer Look – Archipelago Skate Video as Media of Storytelling
Department	Department of Media
Degree programme	Master’s Programme in Visual Communication Design
Year	Unto Helo
Number of pages	50
Language	Finnish

Abstract

My thesis consists of a production and a written part. My production is a short film called A Closer Look, where I have worked as a photographer, editor, sound designer and narrator. The eight-and-a-half-minute autobiographical film deals with skateboarding in archipelago destinations as well as personal grief work.

In the written section, I discuss skating, the culture associated with it, and skate videos in particular. I try to unfold the background and motivations of my work, as well as the process of making the production, the learning experiences and other valuable things it gave me, and the feedback the film has received. I also consider what a deeply personal work can have for others.

The purpose of my dissertation is to look at skate video in a less conventional context for the genre, as a tool for telling a story, and I try to find an answer to how a skate video is suitable as a tool for telling a personal story. I examine the topic through practice-based research through my own work, source literature, and films I have chosen as references.

Keywords	skateboarding, archipelago, sailing, skate video, short film, storytelling, autobiography, grief work
-----------------	---

S I S Ä L L Y S

1. Johdanto	
1.1 Omaelämäkerrallinen lyhytelokuva	8
1.2 Produktion tausta.....	8
1.3 Tutkimuskysymys ja -menetelmä	11
2. Viitekehys	
2.1 Skeittauksesta.....	14
2.2 Skeittikulttuuri ja -videot.....	16
2.3 Skeittispotit	18
2.4 Skeittaus ja purjehdus.....	19
3. Teos	
3.1 Teoksen kuvailu	24
3.1 Kartoitusta tutkimuksen tukena käytetystä teoriasta	24
3.2 Referenssielokuvat	25
4. Produktion kuvaus	
4.2 Kuvamateriaali	30
4.3 Kuvauspaikat.....	32
4.4 Leikkaus.....	33
4.5 Äänisuunnittelu	34
4.6 Graafinen suunnittelu.....	36
4.8 Elokuvan nimi.....	37
5. Päättäntö	
4.9 Elokuvan saama palaute.....	40
5.1 Työn merkitys ja reflektio.....	42
5.2 Tutkimusysymykseen vastaaminen	43
6. Lähteet	
Lähdeluettelo.....	46

1

JOHDANTO

Kuva 2) (ed. eukeama) Kuva elokuvasta *Lähempää kattoon* (2020).

1.1 Omaelämäkerrallinen lyhytelokuva

Maisterin opinnäytteeni koostuu produktiosta sekä kirjallisesta osiosta. Produktiona olen toteuttanut omaelämäkerrallisen lyhytelokuvan nimeltä *Lähempää kattoon*. Kahdeksan minuutin ja 25 sekuntin pituinen teos käsittelee skeittausta saaristossa mutta myös läheisen menettämiseen liittyvää surutyötä.

Kirjallisessa osiossa pyrin avaamaan teokseni taustaa ja motivaatioita sekä production toteuttamisen prosessia, sen tuottamia oppimiskokemuksia ja muuta antia itselleni.

Opinnäytteeni kirjallinen osio on jaettu viiteen lukuun. Johdannon jälkeisessä toisessa luvussa sivuan lyhyesti ensin skeittausta ja skeittikulttuuria, siirtyen sitten skeittivideoihin – niiden historiaan, konventioihin ja merkitykseen. Tämän jälkeen taustoitan omakohtaista tulokulmaani lajiin eli skeittauksen yhdistämistä purjehdukseen. Kolmannessa luvussa peilaan teostani elokuvailmaisun teoriaan sekä esitelen muutamia referenssinä käyttämiäni skeittivideoita.

Neljännessä luvussa palastelen production käytännön toteuttamisen osiin ja pyrin avaamaan sen eri osa-alueilla tekemiäni ratkaisuja. Viimeisessä, viidennessä luvussa käyn läpi elokuvan saamaa vastaanottoa ja palautetta ja tarkastelen sen onnistumista näiden valossa. Arvioin miten produktio ja sen toteuttaminen vastasivat johdannon lopuksi asettamaani tutkimuskysymykseen.

1.2 Produktion tausta

Kesällä 2016 olin suunnitellut toteuttavani kyseisen kauden purjehdusretkillä kertyneestä materiaalista pienimuotoisen purjehdusta ja skeittausta yhdistelevän videoteoksen. Mutta syksyllä isäni, jonka kanssa ja jonka veneellä purjehdukset tapahtuivat, kuoli yllättäen, vain vajaa kuukausi viimeisimmän retkemme jälkeen.

Kuva 3) *Lähempää kattoon* (2020).

Ajatus kepeästä somevideosta ei enää tuntunut mahdolliselta. Katsoin sen sijaan, että aihe ansaitsisi kunnianhimoisemman käsittelyn, joten päätin tehdä siitä maisterityöni. Aloitin production työstämisen tästä lähtökohdasta syksyllä 2016, ja lopulta kuvasin siihen materiaalia vielä seuraavanakin kesänä. Elokuva valmistui keväällä 2018, ja on esitetty muutamissa yhteyksissä, mutta

syksyllä 2020 päädyin vielä vaihtamaan sen loppuosan musiikin, mikä aiheutti muutoksia myös leikkaukseen.

Esitellessäni ensi kerran produktioideaani alkuperäiselle ohjaajalleni ilmaisin huoleni siitä, miten hyvin videomuotoinen teos istuu graafisen suunnittelun maisterityöksi. Tällä nimellä silloisessa TaiKissa aloittamani opinnot kun keskittyivät hyvin pitkälti printtigrafikkaan, muutamien valokuvaus- ja animaatiokurssien liipatessa lähimpää liikkuvaa kuvaa. Onnekseni sain kuitenkin kuulla että huoleni oli turha, koska nykyisin Visual Communication Design -nimellä kulkevan opinto-ohjelman suuntautumisvaihtoehdoista yksi on Visual Storytelling, jonka alle ideani sopii.

Osallistuin sittemmin myös eräälle liikkuvaan kuvaan keskittyneelle kurssille paikaten samalla puuttuvia valinnaisia kurssejani. Mutta vaikka opintoni TaiKissa ja sittemmin Aallossa eivät ole tämän enempää suoranaisesti valmistaneet minua liikkuvan kuvan kuvan kanssa työskentelyyn, niin yleisesti katson niiden oleellisesti auttaneen oman ilmaisuni kehittämisessä, valintojen perustelemisessa ja oman äänen löytämisessä luovassa työskentelyssä. Tiedyt perusperiaatteet ja lainalaisuudet ovat kuitenkin enemmän tai vähemmän universaaleja riippumatta käytetystä mediasta. Esimerkiksi rytmi, dynamiikka, jännitteet, sommittelu, rajaaminen ja tiivistäminen pätevät niin graafisessa suunnittelussa, kirjoittamisessa, musiikissa kuin elokuvassakin.

En valinnut maisterityöni tekemistä elokuvan muodossa objektiivisesti useista mahdollisista vaihtoehdoista, vaan menetelmä tuli aiheeni mukana. Tartuin jo

aloittamaani projektiin, joka oli saanut uudenlaisen merkityksen ja painoarvon. Vaikka olinkin parin edellisen vuoden aikana skeittivideoiden kuvaamisen ja editoinnin myötä kasvavissa määrin kiinnostunut liikkuvan kuvan parissa työkentelystä, niin tuskin olisin ilman tätä päätenyt toteuttamaan siihen perustuvaa opinnäytettä. Elokuvaohjaaja David Lynch – joka itse aloitti taiteilijanuransa kuvataiteilijana – kiteyttää elokuvailmaisun voimasta tavalla, joka on helppo allekirjoittaa:

Elokvassa on parasta se, että siihen mahtuu aikaa, ääntä, tarinoita, henkilöitä ja mitä vain. Se voi muistuttaa performanssia. Tarkoitus on keksiä kaikkien elementtien maaginen kokoonpano. Kokonaisuus, joka on osiensa summaa suurempi. Sen saavuttaminen on hyvä palkinto vaivannäöstä. Elokuva on kuin magneetti, joka vetää idearikkaita ihmisiä puoleensa. En ymmärrä, miten he jaksavat pysyä erossa siitä.

(Rodley, 1993, 49)

Pidän onnekkanaa sitä, että olin aloittanut hankkeen jo ennen kuin sen varsinainen aihe konkretisoitui. Näin ollen merkittävä määrä sittemmin uuteen valoon asetunutta ja korvaamattomaksi osoittautunutta materiaalia oli jo kuvattuna, kun ajatus maisterityöstä syntyi. Produktion aloittaminen alusta, postuumisti, olisi ollut huomattavasti haastavampaa, jopa melko epätodennäköistä. Ja vaikka se olisi toteutunutkin, olisi lopputulema ollut väistämättäkin jokin aivan toisenlainen.

Lisäksi, koska olin orientoitunut ajattelemaan liikkuvan kuvan kautta ja tallentamaan tilanteita, tapahtumia ja tunnelmia videoimalla, tuli kuvaamista myös jatkettua lähes välittömästi isäni kuoleman jälkeen. Kuvat syksyisestä venerannasta ja telakalle nostoa odottavasta veneestä on kuvattu vain joitakin päiviä myöhemmin. Keväällä 2017 tapahtuneen tuhkansirottelun yhteydessäkään videokuvaaminen ei ehkä olisi muutoin tullut ensimmäisenä mieleeni, mutta nyt tilanteesta tallentui pari todella tärkeää otosta; kuva sateen kastelemasta veneen kannesta, josta kamera siirtyy veneen sitlâdaan näyttäen uurnan jossa lukee isäni nimi, sekä kuva paluumatkalta kohti Suomenlinnaa, veneen keula tuhkan peitossa.

1.3 Tutkimuskysymys ja -menetelmä

Jos skeittaus ja purjehdus mahdollisesti kuulostaa erikoiselta yhdistelmältä, voinee samaa hyvällä syyllä sanoa niin ikään skeittivideosta ja surutyöstä. Opinäytteeni tarkoitus onkin tarkastella skeittivideota genrelle vähemmän tavanomaisessa yhteydessä, tarinan kertomisen välineenä. Kysymys, johon pyrin hakemaan vastauksen, on: kuinka skeittivideo soveltuu omakohtaisen tarinan kerronnan välineeksi? Yritän vastata tähän purkamalla produktion tekoa, sen tuottamia oppimiskokemuksia ja sen saamaa palautetta, peilaten näitä myös kartoittamaani lähdeaineistoon.

Näin ollen tutkimusmenetelmäni edustaa practice-based, eli käytäntöpohjaista tutkimusta. Tässä sovelletun tutkimuksen (applied research) piiriin kuuluvassa menetelmässä luovaa työtä ja sen tuloksia käytetään tutkimuksen perustana, niitä sanallisesti kriittisesti arvioimalla, analysoimalla ja kontekstiin asettamalla. (Muratowski, 2016, s. 192)

2

VIITEKEHYS

2.1 Skeittauksesta

Skeittaus eli rullalautailu on kalifornialaisten surffaajien alunperin jo 1950-luvulla tuulettomiksi päiviksi kehittämä korvaava harrastusmuoto. Wikipedia (2020) määritelmän mukaisesti ”Rullalautailu eli skeittaus on liikkumista rullalaudalla yleensä samalla erilaisia temppuja tehden.”

Laudat rakennettiin aluksi itse kiinnittämällä rullaluistimen pyörät ja akselistot laudankappaleeseen, kunnes ensimmäiset kaupalliset laudat ilmestyivät markkinoille 1959. Useat kaupungit Yhdysvalloissa kuitenkin kielsivät lajin harrastamisen liian vaarallisena, mikä lopetti rullalautailun ensimmäisen valtavirtasuosion aallon vuonna 1965. Toinen vastaava aalto alkoi 1970-luvun alussa aiempia metallisia tai keraamisia renkaita rullaavampien ja pitävämpien uretaanirenkaiden myötä, kestäen vuoteen 1980, ja tuoden skeittauksen Suomeenkin. Kolmannen aallon katsotaan kestäneen 1980-luvun puolivälistä 1990-luvun alkuun, ja 1990-luvun puolivälistä alkaneen uuden nousun jälkeen skeittaus ei ole enää kadonnut katukuvasta, vaikka sen suosio onkin jossain määrin vaihdellut sykleittäin. Tällä hetkellä skeittaus voi monien mielestä paremmin kuin koskaan.

Skeittauksen harrastaminen onnistuu missä tahansa kunhan siellä on pätkä päällystettyä tasamaata (muukin kova alusta kuten vaikka kalliokin käy, kuten production osoittaa), ja rakennettuihinkin harrastuspaikkoihin on tavallisesti ilmainen tai hyvin edullinen sisäänpääsy. Lisäksi maailman huiput skeittaavat käytännössä täysin vastaavilla laudoilla ja kengillä kuin vaikkapa suomalaisen pikkukaupunkin nuoret läheisellä skeittiparkilla. Paitsi että taloudellisesti kynnys skeittaamisen aloittamiseen ei ole merkittävä, ei harrastaminen myöskään ole sidottu treenikaualuihin tai syntymävuoden ja sukupuolen perusteella muodostettaviin joukkueisiin. Muunmuassa näistä syistä, samalla kun huoli lasten ja nuorten vähentyneestä liikunnasta on kasvanut, ovat Suomessakin kaupungit ja kunnat viimeisen noin kymmenen vuoden aikana heränneet panostamaan betonisiin skeitti- ja skuuttiparkkeihin omaehtoisen matalan kynnyksen harrastamisen mahdollistajina.

Kuva 5) Zorlacin Metallica -skeittigrafiikka vuodelta 1988.

LIKES-tutkimuskeskuksen julkaisemassa tutkimuksessa *Liikutukseen asti – Vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli* skeittauksen perusolemus on kiteytetty seuraavasti:

Rullalautailussa yhtenä merkityksellisimmistä asioista pidetään lajin luonnetta, jossa yhdistyvät yhtäältä vapaus, muunneltavuus, monipuolisuus ja yhteisöllisyys sekä toisaalta omaehtoisuus ja onnistumisen kokemukset.

Skeittauksessa yhdistyvät liikunta ja luovuus, jolloin harrastaja voi suunnitella ja toteuttaa monipuolisesti omia ja muiden keksimiä temppuja. Merkityksellistä skeittareille näyttää olevan myös se, että lajissa tärkeää eivät ole kilpailu ja vertailu tai se, kuka on paras.

Harrastus on hauskaa ja hyvää mieltä tuottavaa, mutta jollain tasolla se on myös terapiaa ja mielelle tarpeellista rentoutusta arjen keskellä. Henkisen hyvinvoinnin lisäksi rullalautailu tarjoaa fyysistä liikuntaa ilman tunnetta siitä, että varsinaisesti ”harrastaisi liikuntaa”. Lajissa yhdistyvätkin taiteellinen ja liikunnallinen näkemys, joista muodostuu omanlaisensa vapauden kokemus.

(Harinen ym., 2015, 12)

Skeittaus elää ja kehittyy jatkuvasti, sillä sen sisällä on tilaa henkilökohtaiselle näkemykselle; lajiin kuuluu tietyt vakiintuneet perusliikkeet, mutta jokainen tekee ne omalla tyyllillään, yhdistelee ja soveltaa niitä omalla tavallaan valitsemiinsa suorituspaikkoihin. Skeittauksen katsotaankin usein muistuttavan enemmän taidetta kuin urheilua, ja tyyliä – miten tekee – pidetään vähintään yhtä tärkeänä kuin temppua – mitä tekee.

2.2 Skeittikulttuuri ja -videot

Varsinaisen fyysisen aktiviteetin lisäksi skeittaukseen kuuluu erottamattomasti oma alakulttuurinsa, visuaalinen maailma ja mediansa.

Varsinkin 1980-lukujen taitteessa skeittikulttuurin tärkein ilmenemismuoto tuntui olevan lautojen pohjagrafiikat. Kuten Tampereen Kulttuuritalo Laikussa syksyllä 2019 pidetyn *Oispa sipsejä – Lesoa skeittilautagrafiikkaa Suomesta* -näytteen esittelytekstissä todetaan:

Lautagrafikoilla on aina pyritty luomaan mielikuvia ja erottautumaan muista lautamerkeistä. Niillä on myös ilmennetty skeittarin persoonallisuutta, identiteettiä ja toisinaan jopa arvoja.

(...)

Skeittilaudat ja niiden pohjiin taiteillut grafiikat kuluivat käytössä nopeasti, ja etenkin monet vanhemmat hyvin säilyneet skeittilaudat ovat kalliita keräilykohteita ja taide-esineitä.

(Keva, Kyrönviita 2019)

Lautagrafiikat toimivat myös eräänlaisena ensikosketuksenani graafisen suunnittelun maailmaan – vaikka en tällaista termiä ehkä tuntenutkaan, on mieheni jäänyt kuinka arviolta kolmestoistavuotiaana skeittilehden sivuilta lautojen pohjagrafikoita ihaillessani ajattelin että tuollaisia haluaisin tehdä isona. Muutaman olen tehnytkin, ja ne ovat cv:ssäni kunniapaikalla.

Lehdet, tunnetuimpana vuonna 1981 perustettu ja edelleen ilmestyvä yhdysvaltalainen *Thrasher*, Suomessa puolestaan 1999–2007 ilmestynyt *Numero* ja myöhemmin *Hang Up* mahdollistavat syvemmän, tekstin kautta tapahtuvan pureutumisen aiheeseen, mutta liikkuva kuva on epäilemättä luontevin media liikkeeseen perustuvan toiminnan välittämiseen. Ote jo edellämainitun *Oispa sipsejä* -näytteen esittelytekstistä tiivistää videoiden merkityksen esimerkillisen hienolla tavalla: ”Skeittauksen visuaalisuutta kuvaa hyvin myös se, että laudalla tehtyjen liikkeiden tallentaminen valokuviiin ja videolle, on kautta skeittauksen historian ollut olennainen osa skeittikulttuuria.”

Videot ovatkin jo vuosikymmenien ajan olleet erittäin merkittävässä roolissa skeittauksessa, sen dokumentaatioina ja representaatioina, jotka rakentavat, muokkaavat ja yhdistävät alakulttuuria. Uraauurtavia videoita pidetäänkin yleisesti lajin

Kuva 6) Ensimmäinen skeittielokuva. Noel Black: Skaterdater (1965)

Skeittielokuvassa skeittarit esittelevät taitojaan ja uusia temppuja parteiksi kutsutuissa, montaasiksi koostetuissa jaksoissa. Musiikki on videoissa huomattavassa osassa. Skeittivideoita tekevät tavallisesti skeittifirmat, mutta niitä saattavat tehdä myös niin skeittikaupat, -lehdet ja -webbisivustot kuin yksittäisetkin skeittaritkin. Sosiaalisen median ja uusien digitaalisten työkalujen myötä skeittielokuvan konventiot ja tyyli jatkavat kehittymistään ja itsensä uudelleen määrittämistä skeittauksen rinnalla.

(Wikipedia 2020)

Rullalautailua nähtiin ensimmäisen kerran valkokankaalla vuonna 1965 Noel Blackin lyhytelokuvassa *Skaterdater*, jota pidetään näin ollen historian ensimmäisenä skeittielokuvana. Ilman dialogia etenevää kerrontaa säestää tunnelman mukaan vaihtuva kitaravetoinen musiikki joka muodostaa elokuvan äänimaailman yhdessä rullauksen äänien kanssa. Vaikka skeittaus on elokuvassa suuressa osassa, on se samalla myös viitekehys tytön ja pojan rakkaustarinalle. Monissa muissakin varhaisissa skeittielokuvissa oli tarinallinen viitekehys, jonka puitteissa voitiin esitellä mahdollisimman paljon skeittauksista. 1980-luvun skeittiaallon aikoihin myös mainstream-elokuvat pyrkivät osingoille ilmiöstä, tunnetuimpina esimerkkeinä *Paluu tulevaisuuteen* (1985) ja *Poliisiopisto 4* (1987) skeittauksista sisältävine kohtauksineen sekä jo lähtökohtaisesti skeittauksen maailmaan sijoittuva *Skeittijengi* (1989). Varsinaisista skeittivideoista urauurtavina pidetään esimerkiksi Powellin *The Search for Animal Chin*:ia (1987), Blindin *Video Days*:iä (1991). Uudemmissa merkkipaaluista mainittakoon Zeron *Misled Youth* (1999) ja Flipin *Sorry* (2002)

kannalta tärkeämpinä virstanpylväinä kuin esimerkiksi kilpailujen voittoja. Myös pienten, kaveriporukan kesken toteutettujen skeittivideoiden kuvaaminen on ollut skeittareiden keskuudessa suosittua jo kauan ennen some- ja älypuhelinaikaa.

Wikipedian määritelmä skeittivideosta kuuluu vapaasti referoituna, tiivistettynä ja suomennetuna seuraavasti:

2.4 Skeittispotit

Skeittilehti *Katupölyn* toistaiseksi ainoassa numerossa päätoimittaja Pentti Järvelin avaa niin ikään edustamansa Tikari-skeittilafkan *Roast* -elokuvan tekemisen prosessia ja siihen liittyvää skeittipaikkojen eli spottien metsästystä ja niiden merkitystä seuraavasti:

Hieman kärjistetysti sanottuna ketään ei kiinnosta katsoa videolta kun joku skeittaa skeittiparkissa. Uusien spottien metsästäminen vaatii aikaa. Kartoitat sisäpihoja, teollisuusalueita, lähiöitä, kattoja, kujia, kellareita – kaikkea mistä saattaisi löytyä jotain skeitattavaa. Sen lisäksi, että on pyrkimyksenä tehdä jotakin uutta, on tavoitteena tehdä se jossakin uudessa paikassa.

(Järvelin 2018)

Videolle päätyvä skeittaus tulee siis olla paitsi taidokasta myös oivaltavaa, sekä kuvattu nämä ansiot mahdollisimman optimaalisesti esiintuovalla tavalla ja visuaalisesti mielenkiintoisesti. Tämän lisäksi vielä aidoilla ja mielellään ennennäkemättömillä suorituspaikoilla eli spoteilla – rakennettujen harjoitusympäristöjen eli skeittiparkkien tai -hallien sijaan.

Itse löydetyn, rakennetun tai vaikka vain lakaistunkin spotin skeittaamista arvos-
taa todennäköisesti eri tavalla verrattuna skeittiparkin obstaakkeleihin, vaikka jäl-
kimmäiset yleensä, ja ainakin parhaassa tapauksessa, ovatkin paremmin skeittauk-
seen optimoituja. Lumilaudalla tai suksilla harrastettavan vapaalaskun yhteydessä
käytetyn sanonnan ”earn your turns” eli ”ansaitse käännöksesi”, millä viitataan
laskettavan mäen kiipeämiseen hiihtohissillä nousemisen sijaan, voi näin katsoa
pätevän myös skeittaukseen sovellettuna.

Skeittispotti on Wikipedian (2020) määritelmää vapaasti lainaten ”skeittaukseen
käytettävä lokaatio, ja näin ollen monenlaiset lokaatiot voidaan luokitella spo-
teiksi, koska mitä tahansa aluetta jossa voi skeitata voidaan pitää spottina.” Näin
ollen spotti voi siis teoriassa olla vaikka pelkkä syrjäinen pläntti tasamaata eli flät-
tiä, mikä on tietysti minimivaatimus – ja aloittelevalle skeittarille sekin riittää jo
kuitenkin pitkälle. Yleensä spotin mielletään kuitenkin sisältävän lisäksi jonkinlai-
sen skeitattavan obstaakkelin, esimerkiksi katukiveyksen reunan tai vastaava grin-
dattavaksi (eli trukeilla liu’uttava) tai slaidattavaksi (eli laudan eri osilla liu’ut-

Kuva 7) Kalansilmäobjektiivilla kuvattu otos skeittarista spotilla, Ville Uolevi Jokisen elokuvasta *Aava* (2020).

tava) soveltuvan kulman eli kurbin tai kaiteen eli reilin tai ledgen, kaltevan tason eli bän-
kin, ylitettävän ei-skeitatta-
van välin eli gäpin, kuten por-
taat, eri korkeuksilla olevia
tasoja, tai jonkinlaisen näiden
ja minkä tahansa muun vapaa-
muotoisen yhdistelmän, joka
tarjoaa viihtymistä ja haasteita
laudan kanssa.

Spotti voi olla hyvinkin vaati-
maton ja väliaikainen, esimer-
kiksi vinossa oleva katukivi
tai liikennemerkki – tai toi-

sena ääripäänä sillä voi olla lehtikuvien ja videoiden myötä legendaarinen status
ja pitkä historia kuten Lontoon South Banks tai Barcelonan nykytaiteen museon
MACBA:n aukio. Helsingissä tunnettuja ja pitkäikäisiä spotteja ovat esimerkiksi
Kiasman kurbit. Kuuluisat spotit, ja mitä temppuja niillä kukakin on tehnyt, ovat-
kin kiinteä osa skeittikulttuuria – kuten on yhä uusien spottien metsästyskin. Jo
mainituissa *Liikutukseen asti* -tutkimuksessa tehdään seuraava johtopäätös:

*Uuden skeittipaikan löytäminen ja käyttöönotto edustavat skeittareille
luovuutta, autonomisuutta, vapautta ja ilmaisukykyä. Jos skeittipaikka on
vasta löydetty, se saattaa merkitä alakulttuurista sisäpiiritietoa ja saada
autenttisen luonteen jo siitä syystä.*

(Harinen ym., 2015, 17)

2.5 Skeittaus ja purjehdus

Oma ensikosketukseni skeittaukseen tapahtui kymmenen vuoden ikäisenä, vuonna
1988 eli lajin niinkutsutun kolmannen aallon aikaan. Lauta piti saada kun kave-
reillakin oli, vaikkei asiasta juuri enempää tajunnutkaan, ja tyyppilliseen tapaan
nopeasti syttynyt innostus myös sammui pian. Parin uuden innostumisen ja

niitä vuorostaan seuraavien lopahduksen, sekä 1990-luvun alkupuolelle sijoittuneen parin vuoden tauon jälkeen katson varsinaisesti skeitanneeni vuodesta 1995 alkaen, vaikkakin senkin jälkeen ajoittain hieman vaihtelevalla aktiivisuudella.

Vanhempani olivat aloittaneet purjehdusharrastuksen joitain vuosia ennen syntymääni, syntymävuonnani 1978 valmistui heidän itse rakentamansa purjevene ja he olivat myös mukana perustamassa Suomenlinnan Pursiseura SuPS:ia. Olin luonnollisesti mukana purjehdusretkillä saaristossa vauvasta alkaen, ja varhaisteinikäiseksi saakka.

Aloin purjehtia isäni kanssa, 2000-luvun alkupuolella. Idea purjehduksen ja skeittauksen yhdistämisestä syntyi puolestaan kesällä 2011, kun huomasin erään vierasvenesataman yhteydessä skeitattavaksi soveltuvan kohteen – eli potentiaalisen skeittispotin – ja toivoin että minulla olisi ollut lauta mukanani. Tästä sain kuitenkin kipinän ottaa laudan mukaani purjehdukselle seuraavana kesänä – vaikka vielä kotoa lähtiessäni hieman epäilinkin idean mielekkyyttä. Mutta heti matkan aluksi jouduimme kovan tuulen vuoksi pysymään kokonaisen päivän satamassa. Sen läheisyydestä löytyi kuitenkin laaja, vastikään uudella, tasaisella asfaltilla päällystetty kalastussatama tms., joka rajautui monin paikoin siitä kohoaviin sileisiin kallio-muotoihin ja -rinteisiin, suorastaan vaatien skeittaamaan. Laudan mukaanotto osoittautui näin ollen sittenkin erittäin oikeaksi valinnaksi – sen mukaan ottamattomutta olisin puolestaan varmasti katunut katkerasti. Siitä eteenpäin se olikin purjehduksilla selviö.

Tietenkään vastaavanlaisia löydöksiä ei sattunut likimainkaan joka satamassa, mutta lauta ei myöskään milloinkaan ollut turhaan mukana. Paitsi että tämä kyseisen sessio toimi käänteentekeväenä uutena kipinänä saaristoskeittaukselleni, samalla vahvasti myös skeittaukselleni yleensä, sen lisäksi otin samassa yhteydessä ensiaskeleeni skeittaukseni videoimisen saralla.

Käytössäni oli ensimmäinen omistamani digitaalinen komapktikamera, jonka tarjoamaa videointimahdollisuutta kokeilin nyt luultavasti ensimmäisen kerran, tietämättä edes siinä vaiheessa lainkaan mitä ja miten videotiedostoille voisi tai pitäisi sittemmin tehdä. Jalustan puuttuessa tuun kameran reppuni ja lompakkoni avulla osoittamaan osapuilleen oikeaan suuntaan, ja tallensin skeittaustani muutamilla alueelta löytämälläni spoteilla.

Vaikka olin yksin, niin tällä tavoin saatoin tallentaa kokemuksen jaettavaksi

muille, ja samalla myös muistoksi itselleni; olin skeittaamassa uudessa, mielenkiintoisessa paikassa, jossa suurella todennäköisyydellä ei kukaan ollut aiemmin skeitannut. Kamera toi mukanaan tietynlaisen sosiaalisen aspektin, ja lisäksi havaitsin sen läsnäolon saavan minut skeitatessani haastamaan itseni kovemmin. Osa kyseisistä otoksista on mukana produktiossani.

Purjehduksen ja skeittauksen, kahden lapsuudesta asti mukanani kulkeneen, näennäisesti ehkä erilaisen elämäntapalajin yhdistäminen on itselleni mitä luonnollisin asia. Molempia leimaa vahvasti omaehtoisuus, vapaudenhenkisyys, yhteisöllisyys, tee-se-itse-asetus sekä lisäksi välineen ja ympäristön ehdoilla liikkuminen. Ja vaikka sekä skeittauksessa että purjehduksessa kilpaillaan, se ei useimmille niiden harrastajalle ole lajin keskeinen sisältö.

Purjehdusretkillä kuitenkin vietetään väistämättäkin runsaasti aikaa myös maissa – kuten aikaisemmastakin kävi ilmi, toisinaan jopa enemmän kuin ehkä haluaisi – ja tällöin on syytä keksiä itselleen tekemistä, viimeistään siinä vaiheessa kun kylästyä olemaan tekemättä mitään. Perinteisempien vaihtoehtojen kuten kävelyretkien, lukemisen, kortinpeluun, veneen ehtymättömien pineten korjaustarpeiden täyttämisen, somettamisen tai silkan tylsistymisen sijaan ja ohella olen omalla kohdallani todennut skeittauksen toimivan tässä tarkoituksessa mitä parhaiten. Ja näin ollen se on myös tehnyt niin purjehduksesta kuin skeittauksestakin itselleni ratkaisevalla tavalla vieläkin merkityksellisempää.

Saaristosta ja satamista voi löytää uusia, uniikkeja ja visuaalisesti mielenkiintoisia skeittauspaikkoja eli spotteja, jollaisten perustavanlaatuinen merkityksellisyys skeittauksessa ja skeittivideoissa – ja useimmalle skeittarille – on kiistaton. Vaikka laadukkaita betonisia skeittiparkkeja alkaa löytyä nykyisin jo pienemmistäkin kaupungeista, myös purjehdusreittien varrelle osuvista, niin itse pidän huomattavasti mielenkiintoisempana koluta ympäristöä laudan ja kameran kanssa etsien näitä spotteja, joita kukaan ei todennäköisesti ole koskaan skeitannut. Eikä monelle luultavasti tulisi mieleenkään.

3

TEOS

3.1 Teoksen kuvailu

Elokuva alkaa laiturin narinalla ja mustataustaisella tekstiplanssilla: ”’Poikani, tämä on meri. Sitä pitkin pääsee maailman joka paikkaan.’ – Orma Helo, 1913–1973”. Isäni mukaan nämä hänen lapsuudessaan Vaasan satamassa omalta isältään kuulemansa sanat olivat alku hänen elinikäiselle mereen kohdistuneelle kiinnostukselleen. Tätä seuraa lähikuvat merikortista ja kompassista, sitten veneen laidasta ja tyrskyistä, purjeista ja mastosta, merestä – viimeiseltä yhteiseltä purjehdukseltamme (joka tosin tapahtui olosuhteiden pakosta pääasiassa konevoimin) – ja elokuvan nimi. Narinaan sekoittuu kitaralla soitettu musiikki. Nimiplanssin jälkeisessä kuvassa lasken laudalla rantakalliota pitkin kameran luota poispäin, minkä jälkeen on vuorossa materiaalia saaristossa skeittaamisesta vuosien varrelta. Isäni kuolema on käännekohta, josta alkaa surullisempi, synkempi osuus. Loppuosio puolestaan on toiveikkaampi ja tulevaisuuteen katsova – kuvataan veneen kunnostusta uuden miehistön voimin, mistä siirrytään aurinkoisiin meritunnelmiin ja kesän 2017 saaristoskeittauskuviin. Elokuva päättyy tekstiplanssiin: ”’Mennään lähempää kattoon.’ – Eetu Helo, 1948–2016”.

3.2 Kartoitusta tutkimuksen tukena käytetystä teoriasta

Perinteinen, alunperin teatterikerrontaan pohjautuva angloamerikkalaisen elokuvan dramaturginen malli noudattaa muotoa: alkusysäys – esittely – syventäminen – ristiriitojen kärjistyminen – ratkaisu – häivytyks. (Vilhunen, Nemert-Svedlund, Rundblom, 1989, s. 35). Kyseisessä mallissa alkusysäyksen tulisi esitellä elokuvan perusteema, herättää katsojan mielenkiinto ja synnyttää tässä odotuksia. Esittelyn tehtävä taas on elokuvan keskeisten henkilöiden ja miljöön kuvaus. Jos *Lähempää kattoon* otetaan tarkasteluun kyseisen mallin valossa, voitaneen alkusysäyksenä pitää jaksoa, joka alkaa ensimmäisestä tekstiplanssista, vie ajatukset mereen ja sukulaisuussuhteisiin yhdessä merellisen ja melankolisen äänimaailman kanssa, sekä tämän jälkeisiä merellisiä kuvia. Alkusysäyksen ja esittelyn raja on teoksessa

hieman häilyvä, mutta näiden yhdistelmän päättää ja paketoii viimeistään elokuvan nimi.

Syventämisen tarkoitus tarkasteltavassa mallissa on katsojan tarkempi perehdyttäminen henkilöiden ja heidän käyttäytymisensä syihin; seuraavaksi elokuvassa kerrotaan henkilökohtaisesta historiastani saaristossa skeittauksen parissa. Osio päättyy kuvaan jossa lauta karkaa mereen – eli jotain menee pieleen, kuin antaen esimakua tulevasta. Ristiriitojen kärjistyminen elokuvassa on eittämättä isäni kuolema, vaikkakaan varsinaisia ristiriitojahan ei ole tuotu ennen sitä esiin. Asiasta kertova planssi tuo mukanaan hetken hiljaisuuden, minkä jälkeen näytetään hidastettuna takaperin käännettynä mustanpuhuvia aaltoja ja lentävää loppia, sitten auringonlaskua ja tuhkan sirottelua mereen, valokuvia isästäni sekä lapsena hänestä piirtämiäni kuvia, joista lopuksi yhtä tatuoidaan lopuksi olkavarteeni.

Elokuvan ratkaisujaksona voidaan puolestaan nähdä tätä seuraava osuus, jossa kerrotaan veneen siirtymisestä minulle ja isäni ystäville, ja sitä kautta matkan – purjehduksen – elämän – jatkuvan. Kuvataan veneen kunnostusta ja purjehdusta uuden miehistön voimin. Viimeisen osion, häivytyksen rooli tässä dramaturgisessa mallissa on antaa katsojalle mahdollisuus ratkaisun jälkeen seurata vielä hetken verran elokuvan maailmaa. Elokuvassani kyseinen osuus koostuu lopun aurinkoisista purjehdus- ja skeittausotoksista, päättyen alun kallionlaskukuvan jatkoon, jossa kävelen lauta kädessä ylös kalliota takaisin, kohti kameraa.

Skeittivideoissa kuvien välinen suhde toisiinsa ei noudattele samaa logiikkaa kuin yleensä elokuville tyypillisessä, aikaan ja paikkaan sidotussa kohtauskerronnassa. Jatkuvuuden illuusio ei ole oleellista, vaan otosten välillä voidaan siirtyä luontevasti lokaatiosta toiseen henkilöiden vaatetuksen, valaistusolosuhteiden jne. samalla vaihdellessa. Kerronta edustaa näin ollen niin kutsuttua fragmenttikerrontaa, joka ”edellyttää tiukkaa teeman eli aiheen ja ajatuksen jatkuvuutta, kun taas ajan ja paikan jatkuvuutta yleensä rikotaan tietoisesti.” (Kivi & Pirilä 2008, s.46)

3.3 Referenssielokuvat

Kärjistäen skeittivideot esittelevät skeittausta skeittiyhteisölle, eivätkä näin ollen useimmiten lähtökohtaisesti edes pyri puhuttelemaan sen ulkopuolisia tahoja tai

Kuva 9) Vantte Lindevall: *Abkhazia* (2017)

tanmeren rannalla Venäjän ja Georgian välissä sijaitsevaan syrjäiseen, sodan runtelemaan maahan, neuvostoaikaiseen lomaparatiisiin.

Perinteisesti skeittikulttuuria leimaa ylpeän anarkistinen, yhteiskuntaa ja sen normeja kohtaan ylimielinen asenne, johon kuuluu piittaamattomuus säännöistä ja aiheutetusta häiriöstä. Tätä taustaa vasten Lindevallin elokuva sisältääkin lajityypille harvinaista vapauden ja vastuun problematiikan pohdintaa, esimerkiksi skeittauksen mielekkyydestä muutamia vuosia aiemmin sodan kokeneen maan asukaille tärkeillä muistomerkeillä. Vaikka skeittiporukan retki johonkin tiettyyn paikkaan skeittaamaan onkin mitä tyyppillisin skeittileffan kehyskertomus, puhuteli itseäni *Abkhaziassa* juuri tämä pohdiskeleva asioiden laajeempaan kontekstiin asettaminen.

Kuva 10) Pontus Alv: *Strongest of the Strange* (2005)

esimerkiksi kertomaan minikäänlaista tarinaa. Poikkeuksiakin tosin on, kuten Lahden Muotoiluinstituutissa elokuvailmaisua opettavan Vantte Lindevallin *Abkhazia* (2017). Itsensä ensimmäiseksi suomalaiseksi skeittausta popularisovaksi dokumentiksi tituleeraava elokuva kertoo suomalais-venäläisen skeittiretkikunnan matkasta saman nimiseen, Mus-

Elokuva oli ilmestymisvuonnaan mukana Rakkautta ja Anarkiaa -elokuvafestivaalin ohjelmistossa peräti neljällä näytöksellä, minkä lisäksi se voitti samana vuonna MIMPI Film Festivalin parhaan dokumentin palkinnon Rio de Janeirossa. Pyrkimyksessä laajempaakin yleisöä kiinnostavaan ilmaisuun oli siis selvästikin onnistuttu.

Kuva 11) Jim Greco: *Jobs? Never!!* (2018).

tivideolle epätyypillisen vakavasävyisen, vaikeuksiakin sivuavan dokumentaarisen otteen, myös kerrontaa kuljettavien, mykkäelokuvat mieleen tuovien tekstiplansien osalta olenkin pitänyt elokuvaa yhtenä tärkeänä esikuvana omalle teokselleni.

Omaelämäkerrallisessa elokuvassaan *Drive* (2002) legendaarinen yhdysvaltalainen skeittari Mike Vallely kiertää maailmaa skeitaten ja tavaten ihmisiä; mm. syöpää sairastavaa skeittaripoikaa ja hänen perhettään, vieraillen myös Suomessa. Tekijän kertojanaani on elokuvassa merkittävässä osassa kun hän kertoo suhteestaan skeittaukseen ja sen merkityksestä. Elokuvan musiikki on pääasiassa instrumentaalista kitaravetoista indierockia, minkä näen vahvana samastumiskohteena yhdessä sen pohdiskelevamman lähestymistavan kanssa. Lisäksi Vallelyn farmariauto on elokuvassa tärkeässä roolissa matkantekovälineenä, kuten purjevene omassa teoksessani, nivoen elokuvaa yhteen sen alku- ja välikuvissa,

Toisen pitkän linjan yhdysvaltalaisen skeittiammattilaisen Jim Grecon omakohtainen, autofiktiivinen *Jobs? Never!!* (2018) puolestaan luotaa tekijänsä sielunelämää huomattavasti taiteellisemmalla otteella. Elokuva on kuvattu 16-milliselle filmille, mikä osaltaan tukee sen tarkan tinkimätöntä visiota ja estetiikkaa yhdessä Grecon klassisen tyylikkään pukeutumistyylin, rähjäisten kuvauslokaatioiden, vanhojen autojen ja 1970-luvun rockiin painottuvien musiikkivalintojen kanssa. Samastumiskohteena tässä elokuvassa näen erityisesti sen henkilökohtaisen otteen ja rappioromattisen visuaalisen maailman esilletuonnin.

Ruotsalaisen ammattiskeittarin ja Polar Co -skeittifirman perustajan Pontus Alvin elokuva *Strongest of the Strange* (2005) kuvaa skeittauksen ohella myös Malmön skeittiyhteisön taistelua omien DIY-skeittiparkkiensa puolesta. Kerronnan tukena on käytetty runsaasti still-kuvia, ja elokuvan lopussa nähdään myös kuva tekijän edesmenneestä isästä muistokirjoituksen kera. Paitsi skeit-

A wide-angle, fisheye photograph of a skateboarder in mid-air, performing a trick on a concrete ramp. The skateboarder is shirtless, wearing dark shorts and knee pads, with arms outstretched for balance. The background features a wooden fence, trees, and a building under a clear blue sky. The sun is low on the right, creating a strong lens flare and casting long shadows. The overall tone is warm and cinematic.

4

PRODUKTION
KUVAUS

4.1 Kuvamateriaali

Elokuvan kuvamateriaali on kuvattu pääasiassa purjehdusretkillä kesinä 2012–2017. Kuvausvälineen virkaa on toimittanut on kulloinkin käytössäni ollut kompakti digitaalikamera sekä iPhone-älypuhelin, jolla kuvattaessa on paikoin käytetty lisäksi irrallista laajakulmalinssiä. Koska olen toiminut skeittikuvissa pääosin sekä kuvaajana että kuvattavana, on kuvaaminen on tapahtunut jalustalta tai kamera muulla tavoin paikalleen tuettuna. Vaikka näin kuvat ovat staattisia ja poikkeavat siten skeittivideoiden konventioista, joissa useimmiten suositetaan dynaamista käsivaralta kuvaamista, tyypillisesti kalansilmäobjektiivilla skeittaria seuraten (Wikipedia 2019), niin ne tuovat teoksessa tärkeässä roolissa olevat harrastusympäristöt esille ikäänkuin elävinä maisemakuvina. Lisäksi ne korostavat teoksen tee-se-itse-henkeä, henkilökohtaista otetta, ehkä jopa yksinäisyyttä ja surua. Olosuhteiden pakosta valikoitunut kuvaustapa on näin muuttunut myös ilmaisukeinoksi. Erkki Kivi ja Kari Pirilä kirjoittavat staattisesta kamerasta seuraavasti:

Paikallaan pysyttelevä, tallentava kamera on ollut elokuvailmaisun ja -kerronnan vahvin ja ilmaisulle uskollisin lähtökohta. Sen merkitystä ei voida kiistää mihinkään muuhun myöhemmin kehitettyyn oivallukseen vedoten. Oli eräässä mielessä tavallaan onni, että kamerat olivat alun perin niin raskaita ja hankalasti liikuteltavia, että kuvaukset oli tehtävä paikallaan olevalla kameralla. Tällöin kameran rajauksen ja sen ulkopuolisen maailman rajapinta oli jyrkän ehdoton mutta luonnollinen.

(Kivi, Pirilä 2010, 15)

Itse kuvaamani materiaalin lisäksi elokuvaan sisältyy myös muutama muun henkilön kuvaama otos; merituhkaustilaisuudessa otetun kuvan kukista ja sateesta veden pinnalla on kuvannut isäni pitkäaikainen ystävä. Venekimppakaverini

kuvaama vauhdikas ja aurinkoinen purjehdusotos sekä puolisoni käsivaralta kuvaamat skeittauskuvat tuovat puolestaan elokuvan loppuosan optimistisempaan tunnelmaan sopivaa eloa ja dynaamisuutta.

Leikkauksen ollessa jo melko pitkällä elokuva vaikutti yhä kaipaavan jotain. Kuvi-
tuskuvat saariston hautausmaiden yksityiskohdista ja esim. metsään lahonneesta veneestä muodostivat teokseen uuden kerroksen tuomalla esiin saaristoidyllin rap-
pioromanttista puolta ja samalla myös melankolista katoavaisuuden tematiikkaa. Lisäksi ne loivat tervetullutta kontrastia usein jo käytännön syistä johtuen kes-
kenään melko samanlaista kuvakokoa noudattelevien skeittikuvien kanssa. Koska kuvia kuvatessa ei vielä ollut tietoa niiden tulevasta käyttötarkoituksesta, ja lisäksi koska kohteet olivat näennäisesti liikkumattomia, ei videokuvaa niistä tul-
lut otetuksi, vaan kyseiset kuvat ovat pääasiassa stillejä. Videomuodossa ne luulta-
vasti solahtaisivat luontevammin osaksi elokuvaa, kun käsivaralla olleen kameran tai vaikkapa ruohonkorsien liike olisi tuonut niihin hienoista dynamiikkaa.

Still-kuvien staattisuutta on kuitenkin pyritty häivyttämään niihin zoomaavaa, til-
tittaavaa ja/tai panoroivaa liikettä tuovilla automaatioilla, jollaisia on käytetty lisäksi muutamissa jalustalta kuvatuissa skeittauskuvissa. Isäni esiintyy teok-
sessa still-kuvien sekä hänestä lapsena piirtämieni kuvien kautta. Näiden kuvien kohdalla stillit korostavat muiston tai takauman tuntua ja ovat siksi perusteltuja. Videomuodossa hänestä näkyy elokuvassa ainoastaan olkapää ja hieman pelastuslii-
viä yhdessä merellä otetussa kuvassa. Vaikka videomateriaalia isästäni olisi ollut-
kin, en luultavasti olisi sitä tämän enempää käyttänyt.

Elokuvan kuvamateriaali on kuvattu kokonaan vallitsevassa valossa. Paikoin skeit-
tauksen ja kuvaamisen ajoittaminen optimaalisemmin suhteessa auringonvalon osumiseen suorituspaikalle olisi varmasti kannattanut. Toisaalta taas käytössä ollut toteutustapa, jossa skeitataan ja kuvataan silloin kun käsillä on sille sopiva hetki ja fiilis sekä mielenkiintoinen spotti, sopi paremmin myös muita ihmisiä ja yhteisiä aikatauluja käsittävään lomanvietton. Kuitenkin elokuvaa kuvittavissa merikuvissa sää- ja valaistusolosuhteet tukevat osaltaan tarinaa, niin että aurin-
gonlasku, sade kuin päivänpaisteekin toimivat metaforina tunnetiloille. Eli vaikka valaistusta ei ole varsinaisesti suunniteltu tai kuvia valaistu, on valoa silti käytetty ilmaisukeinona elokuvaa koostettaessa.

4.2 Kuvauspaikat

En tehnyt skeittaus- ja kuvauspaikkojen suhteen juurikaan minkäänlaista ennakoselvitystyötä, vaan ne määräytyivät purjehdusretkien etappien mukaan, sen mitä niitä kierrellessä skeitattavuuden ja visuaalisuuden ehdoilla löytyi. Kesällä 2017, jolloin olin ensi kertaa itse veneen toisena kipparina enkä vieraana toisen veneellä, reittisuunnitelmiin saattoi tosin myös vaikuttaa aiempiin vierailuihin perustunut tieto jonkin saaren tai sataman tarjoamista skeittausmahdollisuuksista. Nostalgialla ja mahdollisesti tietynlaisella revanssin hakemisellakin oli näin ollen varmasti osansa – molemmat elokuvaan päätyneet kesällä 2017 kuvatut skeittiotokset sijoittuvat spoteille, joilla olin vieraillut edellisinä kesinä.

Välillä jonkinlainen selvitystyö spottien suhteen olisi tosin saattanut olla hyödyllistä; esimerkiksi heinäkuussa 2016, kyseisen retken viimeiseksi jääneillä sessioilla skeittasin Nauvossa melko vaatimatonta asfalttibankkia moottoriveneiden vesillelaskuluiskan reunassa, merkittävimpänä saavutuksenani laudan mereen karkaamisen dokumentointi.

Parin sadan metrin päässä olisi nimittäin ollut upouusi ja ensiluokkainen katettu miniramppi, josta näin sittemmin kuvan skeittilehdessä tai internetissä. Kesällä 2018 löytyi sitten se ramppikin, päätyen seuraavaan saaristoskeittivideooni. (Olkoonkin että kyseessä on kuitenkin vartavasten skeitattavaksi rakennettu suorituspaikka – mutta saaristossa ramppi on ehkä kuitenkin laskettavissa siinä määrin eksoottiseksi kuriositeetiksi, että pari ilta-auringon valossa kuvattua temppua voitiin tässä tapauksessa hyväksyä.) Toisaalta rampin löydyttyä ensimmäisellä kerralla olisi kuva laudan uimareissusta jäänyt saamatta – se kuitenkin löysi perustelun paikkansa elokuvassa. Meriveden toimintakyvyttömäksi tekemien laakereiden huolto-operaatio veneen sitlädassa seuraavana päivänä olisi kuitenkin jälkeensä ajatellen pitänyt ehdottomasti taltioida.

En muokannut tai järjestellyt skeittauspaikkoja paitsi korkeintaan esimerkiksi potkimalla pikkukiviä pois tieltä tai taivuttamalla kasvillisuutta kameran edestä. Eräässä kohteessa lainasin viereiseltä työmaalta tyhjän muovisen jäteastian saadakseni kameran haluamalleni korkeudelle, minkä jälkeen palautin sen. Paikkojen vandalisoiminen ei muutenkaan ollut agendallani. Halusi tai ei, skeittauksesta nimittäin kuuluu ääntä; renkaiden ja laudan kolinaa ja kirskuntaa harrastuspaikkojen edellytyksenä olevia kovia pintoja vasten. Saariston hiljaisuudessa meteli voi helposti erottua vielä tehokkaammin kuin kaupungin usein valmiiksi melui-

Kuva 13) Yksityiskohta saariston hautausmaalta 2017. (Lähempää kaltoon, 2020)

voessa että ehdin saada kuvani. Sain kyllä, mutta ne eivät päätyneet elokuvaan, sen sijaan tämä oli yksi mainituista paikoista joille palasin uudemman kerran. Tällä kertaa sanomista ei tullut, ja tuloksena oli jo mainitut elokuvan tärkeät viimeiset skeittikuvat.

4.3 Leikkaus

Kuten Nemert-Svedlund ja Rundblom (1989, 31) toteavat, leikkaus ei tarkoita vain kuva- ja ääniotosten liittämisestä peräkkäin, vain myös lomittain ja päällekkäin, jolloin kuvien muodostama kokonaisuus on enemmän kuin osiensa summa.

Elokuva on leikattu Applen iMovie-ohjelmalla, koska sitä olin oppinut ja tottunut käyttämään omia sosiaaliseen mediaan tarkoitettuja skeittivideoita editoidessani – sellaisia kuin tämänkin kohdalla oli alkuperäinen lähtökohta. Ohjelma onkin omimillään pienehköjen kokonaisuuksien, mutta ei niinkään pidempien tai muuten kunnianhimoisempien teosten editoinnissa, muunmuassa koska leikkeet asettuvat ohjelmassa peräkkäin yhteen pötköön eivätkä aikajanalle kuten ammattimaisemmissa leikkausohjelmissa. Niitä ei myöskään ole mahdollista ryhmitellä pienemmiksi osakokonaisuuksiksi, mikä helpottaisi kokonaisuuden hallintaa, ja muutenkin ohjelman tarjoamat mahdollisuudet ovat monin paikoin melko rajalliset ja kömpelöt. Toisaalta sen käyttö tuki teoksen yleistä lo-fi- ja tee-se-itse -estetiiikkaa ja -henkeä – kun äärimmäiseen tarkkuustyöhön ja kaikkien liikkuvien osien täydelliseen kontrolliin ei ohjelmalla pystynyt, niin sattumalle jäi enemmän sijaa eikä liialliseen nysväämiseen tullut niin helposti sorruttua.

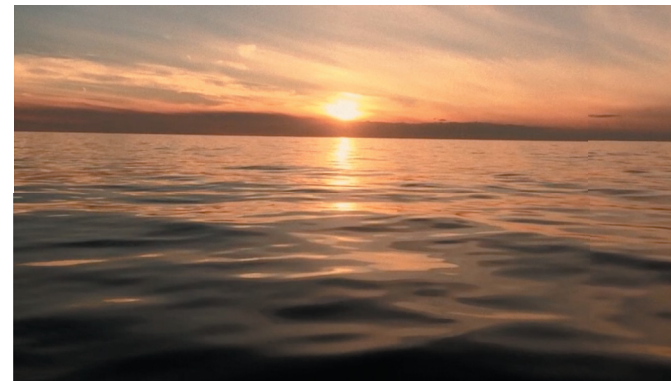
Varsinaisen leikkauksen lisäksi iMovien avulla on tehty kuviin myös hidastuksia, rajauksia ja ristihäivytyksiä sekä värin ja kontrastin korjailua niissä rajallisissa puitteissa missä se oli mahdollista. Kuvaan on myös lisätty kauttaaltaan ”rakeinen filmi” -videotehoste, joka toi kuviin miellyttävää, nimensä mukaisesti filmin rakeisuutta muistuttavaa kohinaa ja rakennetta sekä retromaista tunnelmaa ja lämpöä. Efekti toimi selkeällä on/off-periaatteella, eli astevaihteluita sen käytössä ei tarvinnut miettiä – korkeintaan efektin lisäämisen jälkeen saattoi halutessaan korjailla kuvien värisävyä liiankin lämpimästä takaisin luonnollisemmaksi.

4.4 Äänisuunnittelu

Elokuvan äänimaailman perustana toimii laiturin narina, johon sekoittuu lокkien kirkunaa. Äänitin narinan elokuussa 2015 Tallinnan vierasvenesatamassa, johon olimme juuri purjehtineet Porkkalasta. Kahden laiturielementin toisiaan vasten hinkkautumisesta syntynyt ääni kuulosti kuin surumieliseltä, yksitoikkoiselta ja epäviereiseltä viululta, ja ajattelin että sille mahdollisesti voisi olla jonkinlaista käyttöä. Kyseinen satama oli sattumoisin myös viimeinen, johon rantauduimme yhdessä isäni kanssa noin vuosi tämän jälkeen. Ääni oli mukana produktiossa sen hyvin varhaisesta vaiheesta asti.

Narina kuullaan ensi kertaa heti elokuvan aluksi, yksinään ensimmäisen tekstitplanssin ilmestymisen kanssa. Seuraavaksi se sulautuu kitaralla soitettuun musiikkiin ja häipyä sitten kuulumattomiin palatakseen elokuvan käännekohtan jälkeisessä synkässä osuudessa, ensin painostavammaksi efektoituna, sitten saaden rinnalleen uuden, melankolisemman kitarateeman. Narina kuuluu myös yhdessä elokuvan loppuosan optimistisempaa tunnelmaa luovan musiikin kanssa, tosin vain paikoitellen. Musiikin hiljennyttyä narina jää kuulumaan lopputekstien taustalle yksinään kuten elokuvan alussa, osaltaan näin sulkien tarinan.

Vaikka kyseessä onkin aito merellisessä ympäristössä taltioitu ääni, on narinan rooli teoksessa lähempänä atmosfääriä luovaa score-musiikkia kuin realismia. Teen pyrkivää, taustalla kuultavaksi kuviteltavissa olevaa äänipohjaa (Pirilä & Kivi 2005, 96). Suurimmaksi osaksi se kuuluukin yhdessä musiikin kanssa. David Lynch sanoo äänisuunnittelusta mielestäni erittäin osuvasti: ”Musiikkia ja ääniefektejä ei kannata erottaa toisistaan, sillä niiden välimaasto on äärimmäisen kaunis alue.” (Rodley 1993, 303).

Kuvat 14, 15) Meri ja valo kerronnan välineinä
(Lähempää kattoon, 2020)

Narinan ja musiikin lisäksi äänimaailma käsittää kuvaus-tilanteissa kameran mikrofonin tallentunutta ääntä niissä paikoin kun se oli mielekäs, esimerkiksi skeittauskuvien kohdalla. Jos taas otoksen ääniraita sisälsi pääasiassa tuulesta aiheutuvaa kohinaa tai omaa hengitystäni, säädin sen voimakkuuden nolleen tai ainakin hyvin hiljaiselle. Elokuvassa ei ole puhetta, eikä myöskään kuvien elävöittämiseen tähtäviä jälkeensä tehtäviä äänipohjia eikä piste- tai foleytehosteita ole käytetty.

Äänimaailman luomisessa on käytetty Applen ilmaista GarageBand-ohjelmaa, joka oli tullut itselleni alunperin tutuksi bändidemojen tekemisen myötä. Sähkökitaran ja

-basson äänittämiseen on käytetty lisäksi ulkoista audio interfacea, pientä kotikäyttöön tarkoitettua putkivahvistinta sekä muutamia efektipedaaleja. Kitara on äänitetty samanaikaisesti kahdelle raidalle – toiselle särötettynä, kaiutettuna ja vaihtelevasti muutenkin efektoituna ja toiselle puhtaana. Näitä keskenään miksaamalla onnistuin tavoittamaan elokuvaan sopivan, samaan aikaan kauniin ja rosoisen soundin.

Äänimaailman suunnittelu oli erittäin antoisa ja opettava kokemus. Produktion edetessä äänen merkitys konkretisoitu itsellenikin jo sen myötä, miten vahvasti jo pelkkä laiturinnarina vei minut teoksen maailmaan. Jopa niin, että jossain vaiheessa, kun halusi tarkastella tarinankerrontaa objektiivisemmin, oli leikattava ilman sitä. Camille Landau ja Tiare White (2000) kirjoittavatkin että ääni on ovi katsojan alitajuntaan, elokuvan maisema ja tila, ja tekee kuvan tilasta kaksiulotteisesta kolmiulotteisen kokemuksen. Ääni toimii elokuvan perustana ja tarvit-

taessa keskenään vaihtelevaa kuvamateriaalia sitovana tekijänä. Nimestään huolimatta elokuva onkin näin ollen kuvan ja äänen taidetta. Yhdessä ne ovat enemmän kuin osiensa summa, ja vain yhdessä ne muodostavat elokuvan.

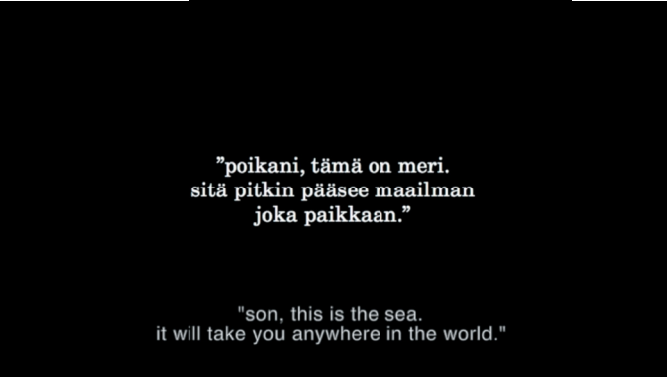
4.5 Graafinen suunnittelu

Jo varhaisessa vaiheessa näytti selvältä, että tekstin käyttö elokuvassa on muodossa tai toisessa välttämätöntä, jotta sen tarina avautuisi katsojalle. Kertojaään käyttäminen ei ajatuksena tuntunut mieltäiseltä – äänen olisi luonnollisesti ollut oltava omani, joten se olisi epäilemättä tuonut jo valmiiksi työlääseen produktion mukanaan runsaasti uusia liikkuvia osia esimerkiksi oman puheen äänittämiseen ja editointiin sekä sanallisen ilmaisun nyansseihin liittyen. Puheen saaminen istumaan muuhun äänimaailmaan olisi varmasti niin ikään asettanut omat haasteensa. *Strongest of the Strange* -elokuvassa käytettyjen kaltaisten mykkäelokuvamaisten tekstiplanssien käyttö oli siksikin perusteltu vaihtoehto – vähäeleisyydessään ne sopivat hyvin teoksen tunnelmaan ja toimivat tarinan kuljettamisen lisäksi elokuvaa rytmittävinä elementtinä.

Halusin pitää tekstit niin sisällöllisesti kuin visuaalisestikin tiiviinä ja tyylikkään hillittyinä, joten päädyin toteuttamaan tekstiplanssit InDesignissa ja sitten tuomaan ne kuvina elokuvaan. Kahden ohjelman käyttöön perustuva menetelmä oli tietysti jossain määrin työläs, mutta se mahdollisti tekstien toteutuksen juuri sellaisina kuin halusin. IMovien avulla olisi ollut mahdollista lisätä elokuvaan tekstielementtejä, mutta ohjelman tarjoamat vaihtoehdot esimerkiksi fonttivalintojen suhteen ovat hyvin rajalliset. Vaikka muuten annoinkin ohjelman rajallisuuden ohjailla tekemistä, niin tässä kohtaa en voinut tyytyä siihen mikä sen puitteissa oli mahdollista – koska selkeälinjainen konstailemattomuus ei sitä ollut.

Elokuvan tekstiplansseissa valkoiset tekstit on ladottu mustalle pohjalle New Century Schoolbook -fontilla, joka on paitsi hyvin luettava ja esteettisesti miellyttävä, myös hengeltään 1970–80-lukulainen, (Linotype Design Studion julkaisema vuonna 1980, vaikkakin alunperin Morris Fuller Bentonin v. 1915 suunnittelema) viitaten näin varhaislapsuuteeni ja sitä edeltävään aikaan, jolloin vanhempani aloittivat purjehdusharrastuksensa.

Taitoin isäni muistotilaisuuteen pienen ja simppelin käsiohjelman. Siinä käytetty kirjasintyyppi oli sama kuin elokuvan tekstiplansseissa. Takasivulla oli viimei-

Kuva 16) Tekstiplanssi (*Lähempää kattoon*, 2020).

sellä yhteisellä purjehduksellamme ottamani valokuva, jossa isäni katsoo veneen sitlådasta kiikareilla horisonttiin, ja lainaus: ”Mennään lähempää kattoon”. Lehdykän kannessa oli elokuvassakin esiintyvä hänestä nelivuotiaana piirtämäni kuva. Käsiohjelmaa voitaneenkin tietyllä tapaa pitää elokuvan pienenä printtimuotoisena esiasteena.

4.6 Elokuvan nimi

Teoksen nimi, *Lähempää kattoon*, juontaa juurensa isäni purjehdusretkillä ja useissa muissakin tilanteissa viljelemästä sanonnasta: ”mennään lähempää kattoon”. Tämä kuultiin usein purjehtiessa esimerkiksi kun pohdittiin, minkähänlainen keli merellä mahtaa olla, miten se tulee muuttumaan ja miten siihen tulisi suhtautua, tai onkohan määräsatamassa minkälaiset fasilitetit ta yleensäkin tilaa laiturissa. ”Mennään lähempää kattoon”, eli turha spekuloida liiaksi etukäteen vaan parempi ottaa rauhassa, elää hetkessä, katsoa mitä tuleman pitää, ja suhtautua tilanteeseen sitten sen mukaisesti. Vastaavia sanontoja ovat esimerkiksi: ”ei mennä asioiden edelle” ja ”sen näkee sitten”.

En tiedä tarkalleen, mistä hän oli kyseisen sanonnan ottanut käyttöönsä, mutta pidän todennäköisenä että kyseessä oli normaalista purjehdustilanteiden puheenparresta lentäväksi lauseeksi muodostunut sanonta. Muissa yhteyksissä en ole tähän sanontaan törmännyt. ”Mennään lähempää kattoon” pätee myös laajemmin elämässä ja on hyvä filosofinen ohjenuora monessa tilanteessa ja arjen kiireessä jossa helposti menettää fokuksen.

Teoksen nimenä *Lähempää kattoon* toimii paitsi kunnianosoituksena isääni kohtaan, liittyy se myös vahvasti niin purjehduksen kuin skeittauksenkin filosofiaan. Saariston skeittispotit löytyvät vain menemällä ”lähempää kattoon”, tässä tapauksessa purjehtimalla saariin ja satamiin ja koluamalla ympäristöä laudan ja kameran kanssa. Produktion toteutustavan suhteen menin myös lähempää katsomaan itselleni uudenlaista ilmaisumuotoa.

5

PÄÄTÄNTÖ

Kuva 17) (ed. eukeama) Melon grab rock ride, Brännskär 2017.
Lähempää kattoon (2020).

5.1 Elokuvan saama palaute

Kun mainitsin opinnäyteideastani ensimmäisen kerran kenellekään toiselle, tässä tapauksessa eräälle ei edes kovin hyvin tuntemalleni henkilölle skeittipar-killä, hänen välitön kommenttinsa oli: ”tosi kaunis ajatus”. Lisäksi hän kertoi menettäneensä oman isänsä jo hyvin nuorena. Tämä pieni keskustelu antoi itsel-leni merkittävää lisärohkaisua projektiin tarttumiseen, ja uskoa sen yleisempään tarttumapintaan.

Jonkin verran myöhemmin tapasin opinnäytteeni valvojaksi alunperin lupautu-neen lehtori Saku Heinäsen. Esittelin hänelle siinä vaiheessa vielä hyvin alkuteki-jöissään olleen, nopeasti kasatun videomuotoisen hahmotelmani produktiosta, joka sisälsi lähinnä peräkkäin olevia meri- ja skeittauskuvia ja jonkinlaisen demoversion äänimaailmasta. Vaikka tarina ei tästä vielä auennut ilman suusanallista taustoi-tusta, oli Heinänen kuitenkin näkemästään ja kuulemastaan vakuuttunut ja antoi todella kannustavaa palautetta nimenomaan henkilökohtaisen tarinan vahvuus-desta. Hänen virkasuhteensa oli päättymässä pian tapaamisen jälkeen, joten sen konkreettiseksi anniksi jäi opinnäytesuunnitelman laatimisesta sopiminen. Ennen kaikkea tapaamisella oli kuitenkin ratkaiseva merkitys itselleni työn potentiaa-lin näkemiseen ja sen kanssa etenemiseen, vaikka olin hetki ennen tapaamista vielä kyseenalaistanut ideani erittäin ankarasti.

Kun elokuva esitettiin ensi kerran yleisölle, se tuli itsellenikin eri tavalla todeksi, tekeleestä teokseksi ja samalla omakin näkökulmani siihen muuttui ratkaisevasti. Näytöksen jälkeen kävin monet keskustelut myös itselleni vähemmän tuttujen hen-kilöiden kanssa liittyen läheisen menettämiseen. Vaikutti siltä, että vaikka elokuva oli itselleni henkilökohtainen, se onnistui puhuttelemaan yleisemmälläkin tasolla, ja olin onnistunut välittämään ajatuksia ja tunnelmia elokuvan keinoin.

Suomen merkittävin skeittaukseen keskittyvä lehti Hang Up julkaisi numerossaan 3/2018 kolmen sivun pituisen haastatteluni elokuvaa koskien, otsikolla: ”Unto

Helo – Lähempää kattoon”. Otteita artikkelista:

Lähempää kattoon on pitkälti Helon täysin oman työn tulos skeittauksesta ääni-suunnitteluun ja leikkauksesta käsikirjoittamiseen.

(...)

Itsessään koskettavalle tarinalle lisäansiota tuovat merikuvien lisäksi spotit.

On todennäköistä, että valtaosaa lyhytelokuvan spoteista ei ole skeitannut

kukaan muu kuin Helo.

(...)

Helon matskuista heijastuu skeittaukselle keskeinen ja ominainen piirre:

löytämisen ilo. Se ei sinänsä päde pelkästään skeittaukseen, vaikka onkin sille

ominainen, vaan ihmiselämään yleisesti laajemminkin. Löytäminen

ja yllätyksellisyys rytmittävät elämäämme merkityksellisesti ja tekevät siitä

meille mieluisasti avautuvan paikan. Tämä pätee niinkin yksinkertaisiin asioi-

hin kuin kirpputorilöytöihin tai täysin uusiin paikkoihin ja tiloihin. Skeittauk-

sessä tämä liittyy oleellisesti spottien metsästyksen. Täysin odottamattomiin

sisäpihoihin, asfalttibänkkeihin ja ojanpientareiden gappeihin.

(...)

Lähempää kattoon on myös hyvä nimi Helon teokselle. Se kuvaa hyvin spottien

metsästämiseen ja löytämiseen liittyvää intuitiota. Joku saattaa heittää idean

vaikkapa jostain rakenteilla olevasta alueesta, ja joku saattaa valita suunnan

suurkaupungissa osoittamalla silmät kiinni metrokarttaa.

(Pulkkinen, 2018)

Kirjallisen osion parissa työskennellesäni lähetin viestin *Abkhazia*-dokumentin tekijälle Vantte Lindevallille, kerroin aikovani viitata työssäni hänen elokuvaansa ja kysyin voisinko saada sen siksi uudelleen nähtäväkseni. Hän kysyi vastavuoroi-sesti, olisiko mahdollista saada nähdä *Lähempää kattoon*. Lindevallin elokuvastani antama palaute kuului:

Diggailin paljon musiikista. Kivan rouheeta joka sopi rouhean kuvan kaa. Sekä ennen kaikkea sitä jousisoittimilla tai jollain ku oli tehty sitä veneen keinum-i-sesta kuuluvaa nitinää, joka toi puolelta toisella keikkuvan filiksen. Vaikka se aika riipivä olikin, niin se asetti kyllä lujasti mielen leffan maailmaan.

(...)

Ja en oo moista leffaa nähnyt skeittauskontekstissä, joka oli tosi fiilis!

On merkillepantavaa, miten samankaltaista elokuvan saama palaute on ollut kuin tämä – moni on kommentoinut juuri nimenomaan elokuvan äänimaailmaa hyvin samantyyppisin sanakääntein, minkä lisäksi on palautteissa toistuvasti kiitelty henkilökohtaista otetta ja rohkeutta.

Vaikka aiheen henkilökohtaisuuden ja itselleni uuden ilmaisutavan aiheuttaman epävarmuuden takia kynnys työn esittelemiseen tai avun pyytämiseen on ollut produktion varrella monesti korkea, sen ylittäminen ei kertaakaan ole osoittautunut virheeksi – kerta toisensa jälkeen vuorovaikutus on tehnyt produktiota todellisemmaksi ja vienyt sitä eteenpäin. Jos oma uskoni työhön on joutunut koetukselle leipääntymisen, tai liian läheltä katsomisen myötä, on ulkopuolelta saatu tuoreempaa perspektiiviä edustava palaute auttanut palauttamaan mieleen produktion idean ja motivaation.

5.2 Työn merkitys ja reflektio

Elokuva oli lisäksi ensimmäinen tässä määrin kunnianhimoinen audiovisuaalinen produktioni, ja näin ollen sen voisi pelätä nyttemmin näyttävän aikansa tuotokselta. Vaikka monta asiaa varmasti tekisinkin luultavasti nyt toisin, niin kuitenkin nyt, kolme vuotta valmistumisestaan se tuntuu edelleenkin yllättävän kypsältä ja onnistuneelta, eheältä kokonaisuudelta. Elokuvasta näkyy ja kuuluu se, että se on tehty tunteella ja isojen asioiden äärellä, intuitioon luottaen. Etenkin äänimaailmaa ja sen yhteispeliä kuvan kanssa pidän yllättävänkin onnistuneena. Produktion analyttinen pohtiminen, palastelu ja auki kirjoittaminen ovat avanneet teosta itsellenikin uudella tavalla. En palaa sen pariin usein enkä varsinkaan huvikseni.

Produktion teossa oleellisessa osassa ollut ja siitä varmasti välittyvä tee-se-itse-henki perustelee itsensä olemalla linjassa teoksen henkilökohtaisen aiheen kanssa, tuoden toteutukseen omakohtaista otetta ja päiväkirjamaisuutta. Tämän lisäksi se on itselleni hyvin luontainen lähestymistapa. Valitsin tämän aiheen maisterin opinnäytteelleni, vaikka tiedostin että se oli, jopa uhkarohkeakin siirto johtuen sen henkilökohtaisuudesta ja raskaudesta, ja mistä syystä sitä olen sitä matkan varrella joutunut toistuvasti melko laillakin epäilemään. Tästä huolimatta olen todella tyytyväinen valintaani, että toteutin sen.

Tärkein produktion myötä saamani suoranainen oppi oli varmasti itselleni verrat-

tain uuden ilmaisuvälineen, liikkuvan kuvan, avulla kertominen. Kiinnostukseni sen parissa työskentelyyn on sen myötä kasvanut entisestään, ja olen rohkaistunut entistä vahvemmin kehittymään ja oppimaan lisää sillä saralla. Henkilökohtaisten ja kipeidenkin asioiden käsittely luovan työn keinoin ja julkisesti on myös jo sinänsä ollut itselleni hyvin merkittävä askel. Elokuvan tekeminen toimikin varsinkin alkuvaiheessaan pitkälti myös terapeuttisena projektina tarjoten kanavan surun ja menetyksen käsittelylle.

Elokuvani keskeisenä aihepiirinä on rullalautailu jokseenkin vaatimattomin taidoin monin tavoin puutteellisissa suorituspaikoissa. Se on kuvattu kulloinkin käsillä olevilla välineillä ja koostettu niukasta, epätasaisesta ja teknisesti puutteellisesta materiaalista käyttäen hyvin rajoitetut mahdollisuudet tarjoavaa ilmaisohjelmaa, ja sen ääniraidalla kuullaan laiturin narinaa ja kotikutoisesti soitettua kitaraa. Kaikesta tästä huolimatta – ja hyvin pitkälti sen ansiosta olen, saamastani palautteesta päätellen, ymmärtänyt sen onnistuneen puhuttelemaan muitakin.

5.3 Tutkimusysymykseen vastaaminen

Olen opinäytteeni kirjallisessa osiossa käynyt läpi produktioni taustaa, viitekehystä, toteutusta ja sen saamaa vastaanottoa. Kysymys, johon lähdin työn tarkastelulla ja analysoinnilla hakemaan vastausta, on: kuinka skeittivideo soveltuu omaehtoisen tarinan kerronnan välineeksi?

Elokuvan toteuttaminen on osoittanut omalla kohdallani sen soveltuvan siihen mitä parhaiten, johtuen pitkälti siitä että lähestyn aiheeni, omaa tarinaani itselleni tärkeiden asioiden kautta. Kuten tunnettu käsikirjoittajan ja luovuuskouluttaja Julia Cameron (1996, 143) kirjoittaa: ”parhaat käsikirjoitukset tulevat aina aiheista, jotka ovat lähellä sydäntä.” ja (146) ”Ei ole mitään järkeä murehtia, kiinnostako jokin asia vain sinua. Jos jokin kiinnostaa sinua, se kiinnostaa myös jotakin muuta.” Kirjassaan *Kultasuoni* hän määrittää sen samannimisen avainkäsitteen seuraavasti (432): ”Alue tai aihe, jonka parissa olet oma itsesi jajossa lahjasi ja etusi sopivat yhteen ja toimivat kaikista sujuvimmin ja tehokkaimmin.”

Skeittaus, purjehtiminen, musiikki ja tee-se-itse-henkinen audiovisuaalinen luova työskentely ovat selvästi minun kultasuoneni. Sinulla se on luultavasti jokin muu – ja mikä sitten onkin, kannattaa mennä lähempää kattoon. Toivon ja uskon että esimerkkini ja tutkimukseni rohkaisevat tässä.

6

LÄHTEET

Kirjallisuus

Cameron, Julia 2011 (1996). *Kultasuoni – Matka luovuuden sydämeen*. Helsinki: Like Kustannus Oy/

Harinen, Päivi; Liikanen, Veli; Rannikko, Anni; Torvinen, Pasi 2015. *Liikutukseen asti – Vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli*. Jyväskylä: Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES.

Kivi, Erkki; Pirilä, Kari 2005. *Otos (Elävä kuva – elävä ääni – Ensimmäinen osa)*. Helsinki: Like kustannus.

Kivi, Erkki; Pirilä, Kari 2008. *Leikkaus (Elävä kuva – elävä ääni – Toinen osa)* Helsinki: Like kustannus.

Kivi, Erkki; Pirilä, Kari 2010. *Teos (Elävä kuva – elävä ääni – Kolmas osa)* Helsinki: Like kustannus.

Kleon, Austin 2012. *Steal Like an Artist*. New York: Workman Publishing Company, Inc.

Landau, Camille; White, Tiare: ”What They Don’t Teach You at Film School – 161 Strategies for Making Your Own Movie No Matter What)” (Hyperion, New York, 2000)

Muratowski, Gjoko 2016. *Research for Designers – A Guide to Methods and Practice*. Lontoo: SAGE Publications Ltd

Mäkirintala, Eija 2011. *Luova ote huippusuoritukseen – Resonanssi ratkaisee* Helsinki: Talentum

Nemert-Svedlund, Elisabet; Rundblom, Gunilla 1989. *Elokuvakirja*. Suom.toim. Vilhunen, Airi, Helsinki: Laatusana Oy.

Rodley, Chris 1997: *Lynch on Lynch*. Suom. toim. Lauri Lehtinen. Helsinki: Like Kustannus.

Seliger, Marja; Hahn, Young-ae 2015. *Thesis Design – Research Meets Practice in Art and Design Master’s Theses*. Helsinki: Aalto University publication series.

Lehtiartikkelit

Järvelin, P. (2018). *Roast*. Katupöly, s. 105.

Pulkkinen, J. (2018) *Unto Helo – Lähempää kattoon*. Hang Up, 3/2018, s. 80–82.

Sähköiset lähteet

Wikipedia. ”Rullalautailu.” Viimeksi muokattu 30.12.2020 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Rullalautailu>.

Wikipedia. ”Skate video.” Viimeksi muokattu 28.11.2019. https://en.wikipedia.org/wiki/Skate_video.

Wikipedia. ”Skate spot.” Viimeksi muokattu 23.6.2020. https://en.wikipedia.org/wiki/Skate_spot.

Muut kirjalliset lähteet

Keva, A.; Kyrönviita, M. (2019) *Oispa sipsejä – Lesoa skeittilautagrafiikkaa Suomesta* (16.–31.10.2019 Kulttuuritalo Laikku, Tampere) näyttelyn esittelyteksti

Elokuvat

Alv, Pontus. 2005. *Strongest of the Strange*. Youtube video, 1:00:27, julkaistu 24.5.2016. https://www.youtube.com/watch?v=Bz3JV_VZ4Jk.

Black, Noel. 2014 (1965) . *Skaterdater*. Vimeo video, 17:39, julkaistu 19.5. <https://vimeo.com/95819470>.

Greco, Jim. 2018. *Jobs? Never!!* . Youtube video, 22:35, julkaistu 27.9. <https://www.youtube.com/watch?v=qUzozVOhGBA&t=614s>.

Lindevall, Vantte. 2017 *Abkhazia*. Dokumenttielokuva, 51:57

Vallely, Mike. 2002. *Drive*. Youtube video, 54:48, julkaistu 12.1.2013 <https://www.youtube.com/watch?v=-RDzpTDLBQQ>

Kuva 18) (ed. aukeama) Kuvaaja: Eetu Helo (2015).

Kuva 19) (seur. aukeama) *Lähempää kattoon* (2020).

”Mennään lähempää kattoon”
– Eetu Helo
1948–2016